

Antropozoonoz xəstəliklər

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	VET 530, Antropozoonoz xəstəliklər, 6 AKTS
	Departament	Baytarlıq Təbabəti
	Proqram	Bakalavr
	Tədris semestri	2026/27-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim	PhD. Məmmədova Səbinə Cəbrayıl qızı
	E-mail:	mammadova.sabina@khazar.org
	Telefon:	
	Dərs otağı/Cədvəl	Bakı şəhəri, Nizami rayonu, C. Naxçıvanski küçəsi 72
	Məsləhət saatları	Tələbələrə razılaşmadan sonra vaxt təyin ediləcək
Prerekvizitlər	---	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü	Seçmə	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərsliklər: - Əliyev, Rəfail Səlimov. Antropozoonoz xəstəliklər. Dərslik. Bakı, 2016, 520 s. - Bilalov, Rəhim Məmiş oğlu. Parazitologiya və heyvanların invazion xəstəlikləri. Dərs vəsaiti. Lənkəran: LDU, 2021, 375 s. - Bedi, J. S., Vijay, D., & Dhaka, P. (2022). Textbook of Zoonoses. Wiley-Blackwell. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119809548?utm - Sing, A. (Ed.). (2022). Zoonoses: Infections Affecting Humans and Animals. Springer. https://link.springer.com/referencework/10.1007/978-3-030-85877-3?utm - Narayan, K. G., Sinha, D. K., & Singh, D. K. (2024). Handbook of Management of Zoonoses https://link.springer.com/referencework/10.1007/978-981-99-9885-2?utm	
Kursun təsviri	“Antropozoonoz xəstəliklər” fənni heyvanlardan insanlara keçə bilən infeksiyon və parazitər xəstəliklərin öyrənilməsinə həsr olunmuşdur. Kurs çərçivəsində əsas antropozoonoz xəstəliklərin etiologiyası, epidemiologiyası və epizootologiyası, patogenezi, klinik əlamətləri, diaqnostikası, müalicəsi, profilaktikası və nəzarət tədbirləri öyrənilir. Tələbələr zoonoz xəstəliklərin heyvan və insan sağlamlığına təsirini, onların yayılmasında ekoloji və sosial amillərin rolunu və risklərin qiymətləndirilməsi prinsiplərini təhlil edirlər. Fənn üzrə xüsusi diqqət One Health (Vahid Sağlamlıq) yanaşmasına, insan, heyvan və ətraf mühit sağlamlığı arasında qarşılıqlı əlaqələrin qiymətləndirilməsinə, zoonozların monitorinqi və epidemioloji nəzarətinə yönəldilir. Kurs tələbələrdə zoonoz xəstəliklərin erkən aşkarlanması, diaqnostik yanaşmaların seçilməsi, profilaktik tədbirlərin planlaşdırılması və baytarlıq ictimai səhiyyəsi çərçivəsində kompleks mübarizə strategiyalarının hazırlanması üzrə bilik və bacarıqlar formalaşdırır.	
Kursun məqsədləri	Fənnin əsas məqsədi tələbələrdə zoonoz xəstəliklərin tanınması, diaqnostikası, profilaktikası və nəzarəti üzrə nəzəri bilik və praktik bacarıqlar formalaşdırmaqdır. - Zoonoz infeksiyon və parazitər xəstəliklərin etiologiyasını, törədicilərini və yoluxma mexanizmlərini izah etməsi - Zoonoz xəstəliklərin laborator diaqnostikasında istifadə olunan əsas üsulları müəyyənləşdirməsi və diaqnostik nəticələri şərh etməsi; - Zoonoz xəstəliklərin idarə olunmasında insan, heyvan və ətraf mühit sağlamlığı arasında qarşılıqlı əlaqəni qiymətləndirməsi; - Vahid Sağlamlıq (One Health) yanaşmasının zoonoz xəstəliklərin profilaktikası, erkən aşkarlanması, monitorinqi və nəzarətində rolunu izah etməsi; - Konkret zoonoz xəstəliklərlə bağlı riskləri qiymətləndirməsi, elmi məlumatları təhlil etməsi və əsaslandırılmış nəticələr çıxarması; - Zoonoz xəstəliklərin nəzarətində baytarlıq, tibb və ətraf mühit üzrə müvafiq sahələr arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini əsaslandırması; - Zoonoz xəstəliklərlə bağlı nəzəri bilikləri praktik və situasiya əsaslı tapşırıqların həllində tətbiq etməsi gözlənilir.	

Təlimin nəticələri	FTN 1. Zoonoz xəstəliklərin etioloji amillərini, infeksiya mənbələrini, rezervuarlarını və ötürülmə mexanizmlərini müəyyən edir. FTN 2. Əsas bakterial, virus və parazitar zoonozların epidemioloji və epizootoloji xüsusiyyətlərini təhlil edir. FTN 3. Zoonoz xəstəliklərin əsas klinik əlamətlərini və differensial diaqnostik xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirir. FTN 4. Zoonozların laborator diaqnostikasında istifadə olunan mikrobioloji, seroloji və molekulyar üsulları izah edir. FTN 5. Zoonoz xəstəliklərin yayılma riskini epidemioloji və epizootoloji məlumatlar əsasında qiymətləndirir. FTN 6. İnsan, heyvan və ətraf mühit sağlamlığının qarşılıqlı əlaqəsini One Health yanaşması əsasında təhlil edir.		
Tədris metodları	Praktik tapşırıqlar	x	
	Qrup müzakirəsi	x	
	Flipped classroom	x	
	Case study	x	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Layihə işi	Semestr ərzində	10
	Quiz 1,2	Semestr ərzində	10
	Aktivlik	Semestr ərzində	10
	Aralıq imtahanı		30
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Dərsin təşkili - Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar tələbələrə çatdırılacaqdır. - Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT, video fayllar, qrup müzakirələri, case study) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri qapalı və açıq suallar, situasiya məsələləri üzrə yoxlanılacaqdır. - Semestr ərzində layihələrin (araşdırma mövzusu) verilməsi vacibdir. Layihənin təqdimat vaxtı, sonunda müzakirə də daxil olmaqla 15-dəqiqədən artıq olmamalıdır. Layihə zamanı süni intellektdən istifadəyə icazə verilir, Süni intellektdən mövzunun araşdırılması, ideyaların formalaşdırılması, məlumatların sistemləşdirilməsi, təqdimatın hazırlanması və digər köməkçi məqsədlər üçün istifadə edilə bilər. Süni intellekt tərəfindən təqdim olunan məlumatlar elmi və etibarlı mənbələrlə mütləq şəkildə yoxlanılmalıdır. Layihədə istifadə olunan faktlar, statistik məlumatlar, elmi nəticələr və digər mühüm məlumatlar müvafiq elmi ədəbiyyat, elmi məqalələr, kitablar və digər etibarlı akademik mənbələrlə əsaslandırılmalıdır. - Aktivlik balı bütün smestr boyu tələbənin dərslər zamanı aktiv iştirakı və minimum 2 dəfə keçirilmiş mövzuya materialın şərh (şəxsi araşdırma əlavə oluna bilər) nəzərə alınaraq ədədi orta hesablamaya qaydasına görə həyata keçirilir. - Davamiyyət Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərslər buraxan tələbələr imtahana buraxılmır. Dərsə gecikmələr və ya digər dərslər pozuntuları Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qayıb yazılır və tələbə dərslər saatında iştirak edə bilər. Yoxlama işi (Quiz) Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yazmağa bilər. İmtahanlar Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur. Aralıq və yekun imtahanı mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmır.		

	İmtahan qaydalarının pozuntuları Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürülmələr qadağandır. Bu qaydaya riayət etməyən tələbələr imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır. Fənni bitirmək qaydası Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsiri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər. Tələbələrin davranış qaydaları Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq, həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan istifadə qadağandır.
--	--

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN TƏXMİNİ BÖLGÜSÜ VƏ TƏQVİM TƏQVİM-TEMATİK PLAN

Həftələr	Mövzuların adı	Dərsliklər
I	Antropozoonoz xəstəliklərin ümumi xarakteristikası, təsnifatı və müasir One Health konsepsiyası	Əsas dərslik 1(fəsil I), 3(12-23)
II	Antropozoonoz xəstəliklərin epidemiologiyası	Əsas dərslik 2 (fəsil II), 3(38-44)
III	Brusellyozun etiologiyası, epizootologiyası, patogenezi, klinikası və laborator diaqnostikası	Əsas dərslik 1(fəsil III), 2(fəsil IV),
IV	Qarayara və digər mühüm bakterial antropozoonozların epidemioloji xüsusiyyətləri	Əsas dərslik 2 (fəsil VI), 3(56-61)
V	Leptospirozun epidemiologiyası, patogenezi, klinik-patoloji xüsusiyyətləri və profilaktikası	Əsas dərslik 1(fəsil V), 4(fəsil VII), 5 (42-51)
VI	Quduz xəstəliyinin epizootologiyası, patogenezi, klinikası, diaqnostikası və profilaktikası	Əsas dərslik 2 (fəsil VII), 3(44-56)
VII	Qida mənşəli bakterial antropozoonozlar və onların qida zəncirində idarə olunması	Əsas dərslik 4(fəsil VIII), 5 (79-88)
Aralıq imtahanı		
VIII	Helmint mənşəli antropozoonozlar: exinokokkoz, trixinellyoz və toksokarioz	Əsas dərslik 2 (fəsil VIII), 4(fəsil IX), 5 (68-79)
IX	Protozoy mənşəli antropozoonozlar: toksoplazmoz, leyşmanioz və digər mühüm parazitar infeksiyalar	Əsas dərslik 3 (65-77), 5 (90-102)
X	Vektorlarla ötürülən antropozoonoz xəstəliklərin epidemiologiyası və ekoloji xüsusiyyətləri	Əsas dərslik 3 (77-93), 5(102-108)
XI	Virus mənşəli antropozoonozlar: epidemioloji risklər və qlobal sağlamlıq problemləri	Əsas dərslik 1 (fəsil VIII), 4 (fəsil X)
XII	Antropozoonoz xəstəliklərin müasir laborator diaqnostikası, biotəhlükəsizlik prinsipləri	Əsas dərslik 3 (93-109)
XIII	Antropozoonoz xəstəliklər üzrə epidemioloji nəzarət və risk qiymətləndirilməsi	Əsas dərslik 3 (110-115), 4 (fəsil XI)

XIV	Antropozoonoz xəstəliklərin profilaktikası və nəzarətində - One Health strategiyası	Əsas dərslik 4 (fəsil XII)
XV	Antropozoonoz xəstəliklərdə iqlim və ekoloji dəyişikliklərin epidemioloji təsiri	Əsas dərslik 4 (fəsil XII), 5 (24-38)
Final imtahan		

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcəkdir.